

[Transcript] Dagens Eko / F16 - stridsflygplanet som kan utmana Putin

Max, vad är egentligen grejen med det amerikanska stridsflygplanet F-16?
Det kanske kommer att skickas till Ukraina framöver.
Skulle kunna hjälpa Ukraina att bestarka, kanske till och med vinna kriget.
Men det är också ett plan som är aktuellt i Sveriges natomedlemskapsfråga.
Skulle det vara det som gör att Turkiet säger ja.
Det här är dagens ekom Robinolín.
Idag F-16 stridsflygplanet som kan utmana portin.
Känslan av att flyga ett amerikanskt stridsflygplan.
Det har varit ett återkommande tema på filmduken.
Den explosiva kraften i motorerna.
Startbanan i soluppgång.
Plan som snurrar runt varann mot horisonten.
Medan G-krafterna pressar piloten i cockpit på gränsen till medvettslöshet.
Och F-16-planet, det gör han tre i Hollywood redan på 80-talet.
I a pair of borrowed F-16s.
Men år 2023 är det ukrainska piloter som väntar på att få slå sig ner bakom spakarna.
Mr President, it's good to be here with you and your colleagues.
Thanks for making the trip to Japan.
Den 21 maj får Ukrainas president Zelenski ett löfte från USA-s president Biden
som han väntat på länge.
Including launching some new joint efforts with our partners to train Ukrainian pilots
on the 4th generation fighter aircraft like the F-16.
Ukrainska piloter ska börja tränas i och flyga F-16.
Men Dumats, jag tänker för mig som mest sett stridsflygplan på film.
Jag har svårt att se skillnad på det ena och andra, jag tycker att vi ser ungefär likadana ut.
Finns det någon rangordning så här, vad som är top of the line och inte?
Och var hamnar F-16 i det?
Det är ett väldigt väl använt plan.
Det finns väldigt många exemplar, kanske ungefär 3000.
Flyg för första gången, mitten andra halvan av 70-talet.
Det är jättelänge sen.
Men sen har det ständigt utvecklats nya versioner, man stoppar in ny teknik,
senaste radar, man får utrustning från F-35 som är det allra hetaste just nu och stoppar in
i senaste versionen.
Så steg visst allt mer modern flyg som en radländer har haft och har.
Men sen så har det kommit mer och mer avancerade utrustning, bättre system för allting.
Det har kommit plan som då kan flyga utan princip synas på radar.
Kan göra sig osynligt.
Stelf, som det så verkar till öter.
Och där hamnar vi då på till exempel F-35, finns det ryska Su-57, tror jag det heter,
som de håller på att utveckla, men vi inte vet så mycket om och så.
Och sen någonstans mitt i den där gröten finns också Gripen som är typ flögebär
i mitten på 80-talet eller andra halvan av 80-talet första gången.
Men som också precis som F-16 har förmågan i att det i planet stoppa in

nya utrustning, nya avancerade teknik och de här avancerade nya radarsystemen, skärmarna för piloterna och så vidare.

Så att de här planen kan ha rätt bra livslängd.

Och hur skulle du beskriva det här planet då?

Det är ju som ett klassiskt skridsflygplan.

Smalspets i nos, en liten glashudar, piloten sitter, vingar mitt på kroppen som går ut och sen lite bakre vingar och en skärtfena.

Och under så hänger ju kanske lite mindre robotar som är till för att skjuta ner andra flygplan medan det gäller lite tyngre saker som är till för att tack mot marken exempelvis eller mot fartyg eller vad som nu är.

Målet för uppgiften.

Och motorn tänker man är viktig när det gäller ett skridsflygplan?

Jo, det är viktigt och där sitter en motorn längst bak som säkert uppgraderats många gånger sedan 70-talet och byts också i olika versioner.

Men om man suttit hemma i tv-soffan och följt de här många gånger tragiska krigen som har utspelat sig på olika håll, har man sett det f16-svistra förbi då?

Det har man säkert gjort i många fall.

During the night hundreds of American and British aircraft have mounted attacks on targets in Iraq and occupied Kuwait.

Det har använt sig i gulfkriget för 30 år sedan i Afghanistan, i Irak sen igen men också sen på senare tid i kampen mot IS.

Irak fick i f16 planer och storklang och jubelföreställning när planen presenterades.

Många människor som har bjudit sig in och som djuclar och pratar och skattar och är glada och det sitter viktiga politiker i flygplanet och så vidare.

Det visade hur det fungerar av någon i militärgrönt och så där.

De har fått hoppa upp i kockpit.

Absolut, sitter där med uppfälld kockpit och tittar på instrumenteringen som nog inte är helt begripligt.

Nej, men det blir bra PR-bilder när man sitter där kanske?

Absolut.

Det stärker ju den egna förmågan.

Det brukar länder tycka är bra och särskilt när de är utsatt situation.

Om vi tar oss då till Ukraina.

Flyglarm ljuder nu i ukrainska städer.

När kommer du upp på bordet att Ukraina vill ha det här f16-planet och varför är det just det de vill ha då?

Det har kommit stegvis, framförallt under vintern och inte minst under våren.

Så är återkommande varit krav från Silenske och från andra ukrainska företrädare om att de vill ha f16.

De känner att de behövde ett flygplan.

Just nu så har de MiG-29-organ, den ryska flygplan som också är från 70-talet men inte lika uppgraderad som en modern f16.

Och de möter att röra ryska SU-35-år i rätt stor omfattning som är en generation senare helt enkelt. Lite modernare utrustning.

Piloten ser mycket mer bättre koppling ner till marken.

Det som sitter under vingarna, raketerna, robotarna, har mycket längre räckvidd än vad MiG-29 har. Så ukrainerna kör runt i en traktor när ryssarna har en sportbil?

Det är lite grot uttryckt och framförallt i traktorn ska vi uttrycka oss vanvaret.

De måste vara mer försiktiga och hålla sig längre ner i terrängen och kanske skydda sig själva och berätta på att de får ett radionrop om att

nu är en raket på väg, en robot på väg mot dig, de ser den och kommer undan och släpper ut utrustning för att förvilla roboten.

Medan SU-35-piloten ser ju allting i sin, inne i sitt flygplan, har ju direkt digital kommunikationsäkerligen om det fungerar som det ska.

Så det vill Zelenski ändra på helt enkelt?

Jo, det gör jag att SU-35-måna kan ju skjuta ner MiG-planen, där MiG-plan 29 har inte någon chans att skjuta ner SU-35-måna.

Det vill han ändra.

Och vad händer då? Hur går han till väga?

Han är ju inte direkt blyg, så han tjarar.

Han säger vad han vill, vi måste ha det här. Och det är ju så, han och Kran har gjort hela den här tiden.

Han har ju mer eller mindre åkt turné till en radländer som är viktiga, i sin ribstikade gröna, militärfärgade tröja, liksom.

Han har kommit in där, bland kostümerna, slipsanade de fina golven.

Till exempel när han var i kongressen i USA.

Han går in fram till talastolen och det är djubel och ovationer och handklappningar och så vidare. Men sen är han inte blyg, sen kör han. Han ställer sina krav där i talastolen, precis som på andra ställen.

Han vill ju ha en hastighetsflygplan.

Och om du skulle beskriva vänderpunkten, finns det en sån när det gäller Ukrainas försök att få de här flygplanen?

När kommer det?

Nu har det ju på slutet varit så att nu har det faktiskt kommit besked om att, jo men okej, ni får börja träna ukrainska piloter.

President Biden just told the Allies that the US will support efforts to train Ukrainian pilots on F-16 fighter jet Zelensky desperately.

Wants those planes inside his country.

Inget löft om att Ukraina ska få flygplaner, men de ska få börja träna och det är ett första steg förstås.

För det här är ingen lätt grej att flyga ett modernt stridsflygplan.

De kan förvisso flyga sina migflygplaner och kanske säkert komma upp i luften rätt snart och flyga.

Men ska du sen klara resten? Så är det ju frågan om att okej skulle lära dig att attackera.

Det är en uppgift, ska du lära dig luftstrid? Att liksom se fienden slå honom i en dogfight eller åtminstone upptäcka dem på rätt sätt.

Om du kan använda din tekniska utrustning.

Så det är också nästa steg. Ska du kunna gå från radiokommunikation till att se den här bilden framför dig?

[Transcript] Dagens Eko / F16 - stridsflygplanet som kan utmana Putin

Dela marklägesbilden med markgraden, med dina kompisar i de andra F-16-flygplanen en bit bort. Då har du helt en helt annan krets av saker. Du ser en när plötsligt som ni idag har någon säger till dig på radion.

Det kommer en robot emot det. Oj, ser du, tittar du.

De har en högre förmåga. Dessutom har ju F-16-planer då de här roboterna som är motsvariga ungefär.

Det är ju vad jag förstår. SC-35-månadsvarig gäller Räckvid och så vidare. Så då blir det mer jämn spelplan.

Nu sa du dogfight. Som känns som ett ord som förekommer den här flygplanen, har vi varandra att göra egentligen.

Ja, någon anledning kallas det i så ibland.

Vad är det där för något?

Ja, det är väl lite att de jagar efter varandra, som om cirklar upp och ner i lopar och försöker hitta vem som ska få skott på vem.

Det har de nog hållit på med sen.

Och de har förskytt i gravarna i som, liksom. Första världskriget.

Mer eller mindre avancerat.

Och då kallar man det för en hund.

F-fight.

Ja, men inte förklara det, för det kan jag inte. Sådana och det är jag inte.

Men det låter ju underligt att börja träna matröv ukrainska piloter och flyga de här F-16-planerna om inte planen skulle vara att de sen också ska få använda planen, eller?

Det ökar ju chansen definitivt för att det skulle kunna bli så.

Men det är ju, liksom, det är väl det mest avancerade utrustning som är på kartan, egentligen, skickad i, vad jag vet.

Så det är ju ett stort steg att ta.

För att man har en risk. Vad kan hända?

Jo, Ryssland säger att det här skulle avsevärt öka risken för väst och för risk att de dras in i kriget och så vidare.

Och det vill man ju helst undvika. Ingen i USA eller Västeropa vill dras in i ett krig med Ryssland.

Det är ju sista man vill.

Men om ett land upprippade gången vi var i vart en försäljning säger er att det här kommer att öka riskerna.

Vi har stjärnvapen.

Vilket inte är något roligt, men det har ju kommit upprippade gånger.

Skedde upprippade gånger så minskar ju sannolikheten för att det faktiskt betyder någonting.

Men det där är ju avancerad riskbedömning.

Vad kan du vinna med att skicka vapnet?

Du kan kanske få lite större chans att vinna kriget. Våldigt bra grej.

Vad kan du förlorad inte säkra att du gör det, men kan det bli ett krig med Ryssland?

Ingen bra grej.

Och allt beror egentligen på vad som händer i Putins huvud.

Och vem vet det?

Vad har Putin sagt då konkret om just de här F16-planen?

Det är en hemriämning i skolatsen.

Jag tror att det finns i alla fall kvinna i Zappernas råd, men det som Ryssland har sagt är ju just att det skulle ha ökat risken för att det skulle bli en konfrontation.

Det ger budskapet från ryska företrädare.

Men att Ryssland säger så och varnar för riskerna, kan man tolka det som att det här är något som Putin inte vill ska ske?

Att F16-planen kommer till Ukraina?

Det vill han säkert inte.

För det är ju ändå så att i sannolikt ökar Ukraina chans att vinna kriget.

Vilken omfattning vet jag inte.

De har blivit mer rörligt luftvärn, så att säga kan Antonin änta det även bidra till attacker, så att säga på marken än när de ser mer och bättre koll på vad som händer runt omkring.

Men sen om man ska prata om risk så finns det ju en annan risk förstås, så att man kan vägga in. Vad då det?

Ryssland vinner kriget.

Och då har vi tillbaka det spända läge som var i december 2021.

Det är så här man sitter och resonerar i Washington?

Ja, i massor andra länder och tankesmedier och inte minst politiker och höga militärer och så. Det är inte så lätt tror jag.

Men du matste ju inte bara Ukraina som vill ha sådana här F16-plan nu.

Turkiet står också på väntelistan, vad det verkar, eller hur?

Ja, det är ju där NATO-frågan skulle kunna möjligen komma in för Sverige stel också.

Vi ska sälja de F16-jetterna och modernisera de här jetterna också.

Vi ska sälja det som jag behöver för att kunna göra det.

Och jag tror att vi kan få det.

Då har vi ju läget att Turkiet vill ha F16 i USA och har inte sagt ja.

I USA vill ha Sverige i NATO.

Turkiet har inte sagt ja.

Då är det lätt att tänka sig att det där kan tänkas lägga sig samma korg.

Och det har ju tydligt amerikanska politiker i Kongressen, i utrikesutskottet, etc.

Vi kan tänka oss att skicka F16-plan till Turkiet om Turkiet.

Först säger jag till Sverige i NATO.

Biden ringde och gratulerade häromdagen.

Då refererade Biden samtalet och sa att här har han vidhört att han vill ha F16.

Biden sa att jag vill att Sverige ska släppas in i NATO

och nu måste vi fixa en del om det här.

Men skulle man kunna säga att det här F16-planet kan bli dubbelt bakslag för Putin

om det både spelar en roll i att få in Sverige i NATO och kommer till krig i Turkraja?

Ja, så skulle man ju kunna se det.

F16-planet är något äldre, men uppdaterad.

Kanske version dyker upp i Turkraja, det dyker också upp i Turkiet.

Dessutom så blir det helt plötsligt fullt hus

vad det gäller NATO-medlemskap i Norden och Baltikum.

Det är ju inte vad Putin hade för avsikt

att uppnå när han inledde det här kriget i Turkrajna, då är det tvärtom.
Så det är klart att det är ett misslikande från hans perspektiv.
Under rysslands invasion av Turkrajna så har det ryska Försvarsdepartementet spridit filmer på deras stridsflygplan, Su-35 i strid.
Filmat inifrån stridspilotens kockpitt ser man den blå himlen, horisonten och så raketer som flyger iväg i en båge ner mot den gröna marken långt där nere.
I andra filmer syns Su-35 skjuta ner vad som sägs var ukrainska stridsflygplan av äldre modell.
Med Mats, om det nu blir så att Turkrajna får sådana här F-16-plan och att kriget mot ryssland mer flyttar upp i luften så att säga, går det att säga något om hur de här ryska stridsflygplanen står sig och vad som händer i den här dogfighten som du kallar det?
Det blir något mer jämnbördigt, så det gör en skillnad.
Men sen ska man ju också komma ihåg att det här med luftförsvar, det handlar inte bara om flygplan, alltså minst lika viktigt är luftvärnet på backen.
Det är det som hittills har sett till att ryssland inte har fått luft häravälde, att de inte har varit i energitet ner massa ukrainska tropper och stridsvagnar och artelliställningar på ukrains områden.
För att de här Su-300 som Ukraina fortfarande har kombinerat med toppmoderna, tyska gyristé på lite lägre höjde och patriot amerikanska på högre höjde, har vi stängt ut det planen.
De vågar inte flyga in i Ukraina för då går de ner och skjuter.
Så Ukrainerna har liksom kunnat sköta det från marken istället?
Ja, men vill ha lite mer rörlighet också för måg att anfalla och mer flexibel plan.
F-6-planen kan ju till exempel också skjuta ner kryssningsrobotörer som kommer från ryssland in i Ukraina, det kan ju inte MiG-29 göra så att det stärker på flera områden.
Och jag tänker, det är ju lätt när man pratar om stridsflygplan och vapensystem och sådär, det blir väldigt tekniskt.
Men för människorna som befinner sig i Ukraina i det här kriget förändras till varför de om det blir fler stridsflygplan, tänker du?
Kanske skulle du göra det med det här exemplet med kryssningsrobotörer som ju nu kan åka iväg mot Kiev eller någon annan stad i Ukraina där folk blir oroliga och rädda. Det skulle ju vara en lite ökad säkerhet för dem.
Men sen vet man ju inte, jag kanske skulle det till och med för dem att vinna kriget ja då skulle de ju vara väldigt glada säkert i Ukraina, men det vet vi ju inte riktigt.
Och vi vet ju då inte heller om det var här gränsen för en rysslandrik att det faktiskt betydde någonting det de sa, att de tar till någon mer brutal metod i anfall eller åt väster eller något annat.
Faset har vi ju just förstås bara efterhand det här ju avancerade beslut i en osäker tid.
Tack så mycket Matt.
Tack.
Och det var allt från Dagens ECO.
Programledare var Robin Olin, gäst Matt Serriksson

och vi som producerade heter Karl Kadhammer och Katja Magnusson.